

Slniečko 1

ROČNÍK 55

SEPTEMBER 2000

12,50 SK

Založené v Matiči slovenskej r. 1927

Vták, ryba a venček

Za sedemdesiatym siedmym vrchom, kde bolo zrúcané bralo vedľa zvalaného, zastal raz taký zbieđený mládenec, že už ďalej ani nevládal ísť.

„Koľko chodím po svete,“ žalostil, „a nikto ma nechce ani za sluhu, ani za pastiera.“

A keď si už myslel, že najlepšie by bolo naveky zavrieť oči, len tu zazrie neďaleko seba ležať veľkého postreleného vtáka.

„Neborák,“ zavzdychal mládenec, „tebe je horšie než mne a nebedákaš.“

A vytiahol mu z krídla šíp, vymyl ranu, ba ho ešte aj nakrmil omrvinkami, čo mu zostali na dne kapsy.

Vták sa zdvihol, pookrial a vraví:

„Keď ti bude zle, odvdáčim sa ti.“

„Zle?“ mládenec nechcel veriť vlastným ušiam. „Ved mne je už teraz nedobre.“

A chcel vedieť, čo ho má postretnúť. Lenže vták zamával krídlami a bol preč. Pobral sa teda aj mládenec, no aj tentoraz márne hľadal službu, daromne chodil od jedného gazdovského dvora k druhému, všade pred ním zapierali dvere.

„Neostáva mi nič iné, len sa zmárniť,“ zanariekal neborák a keď raz prišiel k jednej veľkej rieke, veru sa aj chcel do nej hodiť. Už-už a bol by v hĺbočine, keď vtom na brehu zazrel vyhodенú rybu.

Ryba sa metala, hádzala, no nie a nie dostať sa naspäť do vody.

„Chudera,“ pomyslel si mládenec, „čože je moje nešťastie proti tvojmu.“

A vzal rybu a odniesol ju do rieky. Keď ju púšťal do vody, ryba vraví:

„Keď ti bude horšie než zle, pomôžem ti.“

Mládenec sa zľakol ešte viac než predtým a chcel vedieť, čo sa mu to má stať, ale ryba šibla chvostom a viac jej nebolo.

z rozmarína

Ilustrovala
DAGMAR HLOŽEKOVÁ

„Dobre lebo nebárs,“ zavzdychal mládenec a pobral sa preč. Lenže aj tentoraz sa daromne ponúkal do služby, a tak keď raz prišiel do jednej hustej hory, už ani cestu z nej nehľadal, že radšej sa v nej pominie, akoby sa mal ďalej túlať svetom. Vtom mu zrak padol na krásny rozmarínový krík, ktorý zo všetkých strán obrastalo veľké trnie.

„Chúďa,“ pomyslel si, „ja môžem aspoň dýchať, ale teba to trnie zadusí.“

A holými rukami vylámal-vytrhal pichľavé kriačie okolo rozmarína.

„Človeče boží,“ povie mu na to zelený krík, „keď ti bude najhoršie, ja ti pomôžem.“

Mládenec zaúpel nad tým, čo počul, no darmo chcel vedieť, čo ho čaká, rozmarín už neprevravel ani slovka. Nešťastník sa teda začal predierať z hory, no nemusel sa dlho trápiť, lebo čo krok, to bola hora redšia. A keď ich urobil zo desať, odrazu len stál pred bránou jedného mesta, ktoré bolo síce vyparadené, ale mĺkve, akoby v ňom ani ľudí nebolo.

„A čože sa tu deje?“ spýtal sa mládenec prvého, koho stretol.

„Kráľovská dievka sa vydáva,“ odvetil človek.

„A prečo sa neveselíte?“ čuduje sa mládenec.

„Akože sa môžeme,“ hovorí ten človek, „keď nevestu máme, ale ženícha niet. Naša princezná sa vydá len za toho, čo sa jej tak schová, že ho za štvrt dňa nenájde.“

„A vari sa nikto taký nenašiel?“ vyzvedá sa mládenec.

„Skúšali mnohí, kráľoviči zďaleka aj zblízka, ale netrvalo, čo by povedal švec, a naša princezná už vedela, kde sa ktorý ukryl.“

„Mňa by veru nenašla,“ vyhrklo z mládenca.

Ej, ale o chvíľu už oľutoval, čo povedal, lebo keď sa to kráľovská dcéra dozvedela, vraví mu:

„Zajtra, len čo vyjde slnce, sa schováš. Ale keď ťa nájdem, budeš o hlavu kratší. Keď sa mi to za štvrt dňa nepodarí, budeš mojím mužom.“

A potom prikázala sluhom, aby mládencovi priniesli večeru na zlatých tanieroch a uložili ho do hodvábných perín. Lenže neborákovi nebolo do jedenia, nebolo do spania. Celú noc nezažmuril oka, čo rozmyšľal, kde by sa zajtra ukryl, no ráno nebol o nič múdrejší než večer.

Celý nešťastný vošiel do kráľovskej záhrady, keď vtom počuje:

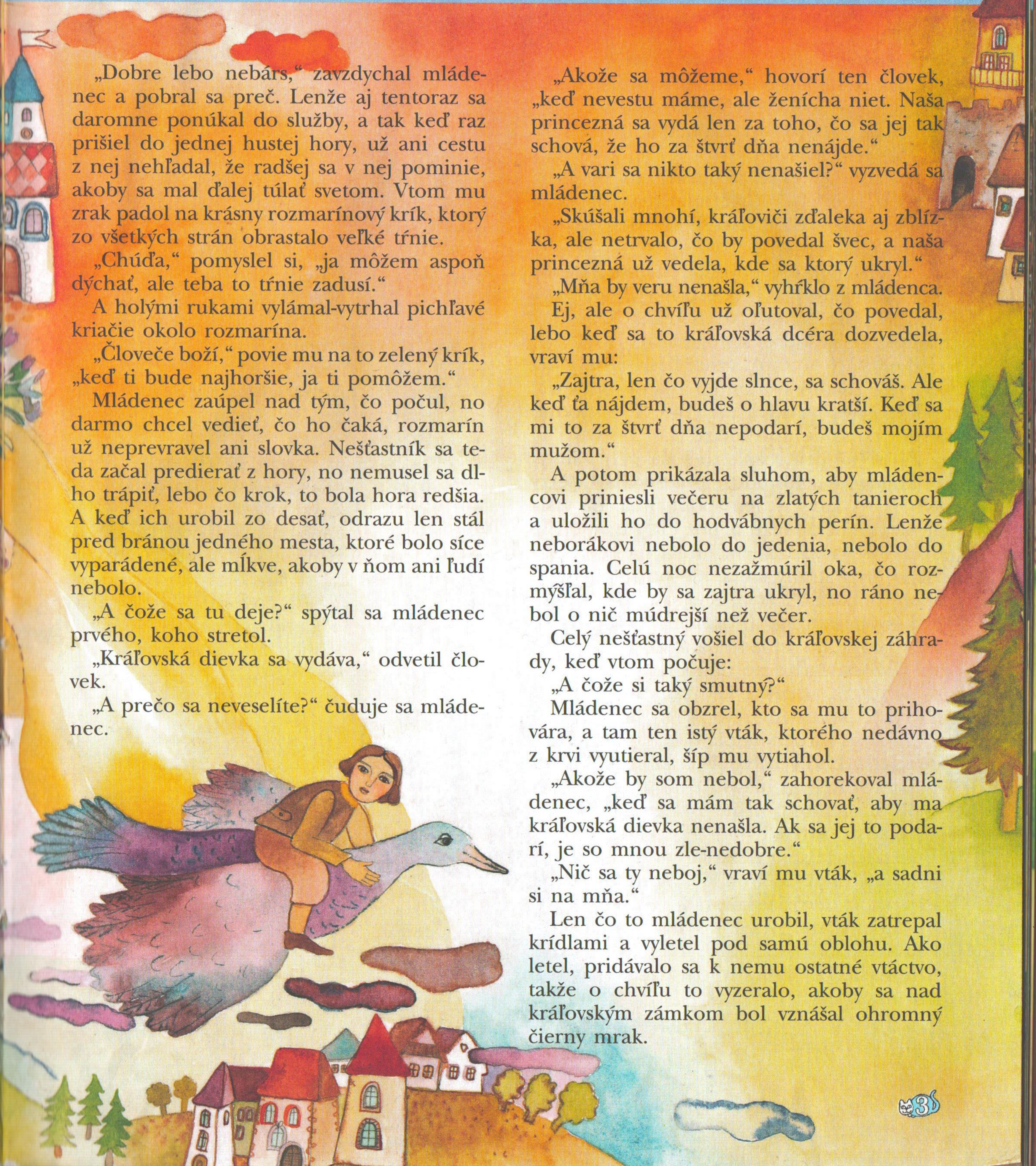
„A čože si taký smutný?“

Mládenec sa obzrel, kto sa mu to prihovára, a tam ten istý vták, ktorého nedávno z krvi vyutieral, šíp mu vytiahol.

„Akože by som nebol,“ zahorekoval mládenec, „keď sa mám tak schovať, aby ma kráľovská dievka nenašla. Ak sa jej to podarí, je so mnou zle-nedobre.“

„Nič sa ty neboj,“ vraví mu vták, „a sadni si na mňa.“

Len čo to mládenec urobil, vták zatrepal krídlami a vyletel pod samú oblohu. Ako letel, pridávalo sa k nemu ostatné vtáctvo, takže o chvíľu to vyzeralo, akoby sa nad kráľovským zámkom bol vznášal ohromný čierny mrak.

Medzitým už princezná hľadala mládenca. Keď ho nenašla v zámku, prehľadala každý kút v záhrade, a keď už veľa nechýbalo do štvrt dňa, vybehla na zámockú vežu.

„Vidím ťa,“ povedala, „poď dolu!“

„Ej, či si mi len pomohol,“ zabeďákal mládenec, keď ho kráľ vtákov zniesol na zem.

A aj sa nahotovil na najhoršie, no kráľovská dcéra mu vraví:

„Že som ťa hľadala dlhšie než všetkých doteraz, môžeš to skúsiť ešte raz. Ale ak ťa zajtra nájdem skôr, ako slnce vyjde na svoj vrchol, živý nebudeš.“

Čo mal neborák robiť? Celú noc preplakal, prebeďákal a keď nič nevymyslel, pobral sa ráno k rieke, čo obtekala kráľovský zámok, že sa radšej sám zmárni.

„Len sa ty netráp!“ vystrčila sa vtom z rieky ryba. „Sadni si na mňa a ja ťa ukryjem.“

Mládenec vysadol na rybu a tá podho s ním na samé dno mora.

Zatiaľ už princezná zbehala celý zámok i kráľovskú záhradu, prehľadala všetky skryše, na ktoré si len spomenula. Ba vyšla aj na zámockú vežu a pozrela sa z nej do oblakov, na západ, na juh a na sever, na všetky štyri strany sveta, ale po mládenecovi akoby bola zľahla zem. Keď sa už slnce blížilo k svojmu vrcholu, princezná vybehla na vežu znova, no teraz sa už nedívala ako prv, ale pozrela rovno do mora.

„Vidím ťa,“ zvolala, keď zazrela mládenca na rybe. „Poď von!“

„Či si sa mi len odplatila,“ zaplakal mládenec, keď ho ryba vyložila na breh. „Teraz už isto prídem o hlavu.“

Ale ani tentoraz princezná neurobila, čím hrozila.

„Len-len že som ťa našla,“ vraví, „nuž skúsiš to zajtra aj po tretí raz. Len daj pozor, aby som ťa nenašla skôr, než zapadne slnce.“

Mládenec už vedel, čo by sa mu stalo, a tak celú noc rozmyšľal, kam by sa ukryl. Ráno vyšiel do záhrady a zazrel krásny rozmarínový krík.

„Tu sa rozlúčim so životom,“ zaplakal a sadol si pod rozmarín.

„Nič sa ty neboj,“ vraví mu krík, „len sa pomkni medzi moje halúzky.“

Ako to mládenec urobil, premenil sa na dlhý konárik.

„Ej, či si krásny!“ zavolala princezná, keď ráno vyšla do záhrady, a hneď si z neho spravila venček a položila si ho na hlavu. Potom šla na zámockú vežu a začala sa z nej rozhliadať po mládenecovi. No daromne sa obzerala na všetky strany sveta, márne hľadela do oblakov i do mora, nebolo po ňom ani chýru, ani slychu. A slnce len postupovalo a postupovalo, až odrazu huplo za obzor. V tej istej chvíli spadol princeznej z hlavy rozmarínový venček, a len čo sa dotkol zeme, premenil sa na mládenca.

Lenže premenila sa aj princezná. Už sa mládenecovi nevyhrážala, ale podala mu ruku, ba mu ju tak stisla, že sa mu od šťastia zakrútila hlava. Nuž čoskoro bola svadba, akej ešte nebolo. Lebo kuchári na nej navarili jedla do siedmich mís. Štyri boli prázdne a v troch nebolo nič.

FRANTIŠEK ROJČEK

NÁŠ NAJMILŠÍ UČITEĽ

Ilustrovala DAGMAR HLOŽEKOVÁ

MALÁ MORSKÁ VLNA

Jedna malá
morská vlna
bola veľmi
pohodlná.

Neskákala
ako iné,
stále spala
na hladine.

Zostal z nej len
fľačik vody,
v oceáne
to tak chodí!

PÁN UČITEĽ ŽIAK

Náš najmilší učiteľ
má priezvisko žiak.

Úlohy ho určite
v škole neťažia.

Žiadnu chybu nespravil
ešte ani raz.

Nejde mi to do hlavy,
veď je jeden z nás.

JESENNÁ LIPA

Stará lipa
nie je rada,
že z nej na zem
lístie padá.

Keď jej celkom
spadnú šaty,
lipa v parku
vážnosť stratí.

Zbytočne sa
lipa zdráha,
o pár týždňov
bude nahá.

Tí, čo chodia
do prírody,
tvrdia, že to
takto chodí...

Nech si kto chce,
čo chce tára,
na to je už
lipa stará!

Z Kremenca na Devín

Vitajte, milí slniečkari, v škole. Užili ste si do vôle voľnosti i vody, takže je čas porozmýšľať, čo so začínajúcim sa školským rokom. Slniečko vám opäť ponúka veľký okružný výlet po našej krásnej vlasti. Nebude v ňom chýbať súťaž a hra. V každom príspevku o niektorom kraji Slovenska bude súťažná otázka. Kto na ňu správne odpovie, toho každý mesiac zaradíme do žrebovania. Výhercov odmeníme peknými knihami. Veľká sláva bude na konci školského roka, keď sa bude žrebovať o hlavnú cenu – slniečkarský horský bicykel.

Takže – štart!

Naša vlasť je zväčša hornatá, krásne členitá krajina. Jej hory sú priamym pokračovaním Alp. Veľký karpatský oblúk sa začína devínskym bralom na ľavom brehu Dunaja. Pokračuje Malými a Bielymi Karpatmi, Považským Inovcom, Javorníkmi, Strážovskými vrchmi, Fatrami, Tatrami a Beskydami do Rumunska a niekdajšej Juhozápadnej, kde sa pod srbským Belehradom končí – opäť pri Dunaji. Na Slovensku sa veľký karpatský oblúk končí v severovýchodnom výbežku v Bukovských vrchoch – na Kremenci.

Kremenec nie je vysoký ako Gerlach ani rozprávkami

Pravoslávny kostol v Medzilaborciach

opradený ako Sitno, v ktorom spia rytieri pripravení brániť vlasť. Kremenec nevyniká výškou – má „iba“ 1221 metrov! Jeho pozoruhodnosti sú iného druhu: je na ňom štátna prírodná rezervácia Stučica so zachovanými porastmi buka, javora a jedle. Jedle i javory na Kremenci sú také ozrutánske, že stoja za to, aby sme sa na ne aspoň raz v živote prišli pozrieť. Rastie tu veľa zriedkavých rastlín. Žijú tu mnohé živočíchy. V prízemí lesa poznávame zubačku cibulkonosnú, podbelicu alpínsku, mesačnicu trvácnu, kostihoj srdcovitý i voňavú orchideu – vemenník dvojlistý, ba aj razivku smradľavú. Príroda nadovšetko miluje – pestrosť. A ak by sme sem zašli v jeseni, po jarnom a letnom voňavom tichu iba spomienka. V ušiach by nám zaľahlo ručanie karpatských jeleňov, za mesačných nocí zas vytie vlkov.

A do tohto úchvatného prírodného rámca si zarámajte informáciu

SÚŤAŽ o slniečkarský bicykel

číslo „1“ o Kremenci: **Tu, na najvýchodnejšom bode našej vlasti, sa začína každý náš deň. Brieždi, rozvidnieva sa tu skoro o pol hodiny prv ako na Devíne či v Záhorskej Vsi, najzápadnejšej obci Slovenska.**

Takže, milí priatelia, je celkom prirodzené, že náš výlet začíname tu. Pôjdeme za slniečkom, ono nám bude ukazovať cestu.

Na Kremenci hraničný kameň číslo 1. Tu sa stretáva naša hranica s poľskou i ukrajinskou. Naša hranica sa tu ostro lomí – severozápadne beží po hrebeni Bukovských vrchov, juhozápadná mieri k Vihorlatu a k veľkej rieke – Tise.

Takže sme v Zemplíne.

Zemplín, najvýchodnejšiu časť našej vlasti, nazvali podľa najstaršieho hradu v rovnomennej obci. Dnes je to nenápadná malá dedinka. Návštevníkom sa až nechce veriť, že tu kedysi bolo rušné centrum veľkej Zemplínskej stolice. Pohľad na mapu však prezradí, že obec leží na významnom strategickom mieste, na sútoku Ondavy a Latorice, kde spojením oboch riek vzniká rieka s celkom novým názvom.

Nad Zemplínom sa z roviny dvíha kopec. Zďaleka na ňom vidno mohutný val, dávnovecké opevnenie. Práve ten kopec, dodnes nazývaný Hradný, je starou slávou Zemplína. Za veky vekúce sa v kraji vystriedalo mnoho našich predchodcov. Sídlil tu napríklad pastiersky ľud východoslovenských mohýl. Svojich mŕtvych uctieval veľkými mohylami, niektoré majú priemer až tridsať metrov! Žili tu ľudia doby bronzovej, železnej, Kelti, Dáci, Slovania, Maďari. Dávne časy pripomínajú náhodné objavy pri práci na poliach, ale najmä pri hĺbení základov stavieb.

Pamiatky na minulosť kraja sú uchované v múzeu v Michalovciach, v stredu Zemplína. A nie je ich málo – veď tam opatrujú vyše osemdesiat tisíc rôznych predmetov a dokumentov. Pamiatky na rybníctvo, vinohradníctvo. Pripomeňme kráľovské víno či víno kráľov z Tokaja, chýrne pozdišovské hrnčiarstvo, ale i najcennejšie exponáty – súbor medených nástrojov, zlaté šperky a plastiky z mladšej kamennej doby. Medzi tie NAJ NAJ pamiatky na Slovensku si zaradíme jedinečnú popolnicu z pohrebiska vo Veľkých Raškovciach s NAJstarším vyobrazením

Morské oko

dvojkoľosového voza, koní a vozataja. Čas jej vzniku: stredná bronzová doba.

A keď históriou nadýchaní vyjdeme do slnečného dňa, ponúka sa nám mnoho možností – zájsť na Vihorlat k morskému oku, v ktorom pramení riečka Okna, zaplávať si na Zemplínskej šírave, preložiť Zemplínsku jelšinu, štátnu prírodnú rezerváciu, alebo zavŕšiť výlet po Zemplíne parádnu rybačkou na Tise, kde možno aj dnes uloviť sumca, čo naraz zhltnie celú kačicu.

SÚŤAŽNÁ OTÁZKA:

Aká rieka vzniká na sútoku Ondavy a Latorice?

Po krátkej prestávke sa opäť stretávame s naším dlhoročným slniečkarským kamarátom – spisovateľom Vladimírom Ferkom. Na stránkach Slniečka vyklíčila jeho parádna kniha o Slovensku, o niekoľko rokov jej rovnako krásna sestra – Slovensko – moja vlasť. Mnohí z vás poznajú slovenské jedinečnosti z knižky Tisícásobný dukát alebo pôvabné vtáčie rozprávky Sedmohlások.

Vladimír Ferko oslávil v auguste 75. narodeniny. V mene čitateľov Slniečka mu srdečne blahoželáme a želáme si, aby nám jeho srdiečko stále spobovalo len radosť.

Smoking

Bolo vanilkové ráno. Klára sa hojdala v hojdacom kresle a čítala noviny. Jej pes Tuláčik ležal na zemi a čítal časopis.

„V novinách píšu o počasí,“ povedala Klára. „Je tu napísané DNES RÁNO BUDE POLOOBLAČNO a pritom je vanilkovo.“

„V časopise píšu o smokingu,“ ozval sa Tuláčik. „Ničomu nerozumiem.“

„Čomu nerozumieš?“ opýtala sa Klára.

„Ničomu,“ povedal Tuláčik znova. „Čo je to smoking?“

„Smoking je oblek pre mužov,“ povedala Klára. „Keď chce niekto vyzeráť veľmi dôležite, oblečie si smoking.“

Tuláčikovi sa to veľmi páčilo.

„Ja by som chcel smoking,“ povedal. „Keby som mal smoking, vyzeral by som oveľa dôležitejšie ako teraz.“

Klára sa usmiala a ušila Tuláčikovi smoking.

Keď si ho Tuláčik obliekol, vyzeral veľmi smiešne.

„Smoking nie je všetko,“ povedala Klára. „Skús voľačo povedať.“

„Hau-hau!“ zahaukal Tuláčik.

„To nevyzerá veľmi dôstojne. V smokingu sa nesmie haukať.“

„Brech-brech!“ zabrechal Tuláčik.

„Nebreš!“ povedala Klára. „V smokingu sa nesmie brechať.“

„Vrřřřř!“ zavrčal Tuláčik.

„To je strašné!“ zvolala Klára. „V smokingu sa nesmie vrčať!“

„Tak čo mám robiť?“ opýtal sa Tuláčik.

„Musíš povedať voľačo múdre,“ vysvetlovala Klára. „Napríklad: A KTOŽE TO PRED ÚSVITOM BLÚDI A ŤAHÁ KALERÁBIK? Alebo: Ó, LUNA ČAROKRÁSNA, KDEŽE TY OČI MÁŠ... Alebo: ČÍTALI STE KRTKOVE ZÁPISKY Z PODZEMIA? Rozumieš?“

„Rozumiem,“ povedal Tuláčik. „Ale aj tak sa to musím naučiť.“

Tuláčik si ľahol do kúta a učil sa.

Bolo to veľmi ťažké. Všetko sa mu plietlo.

Keď vyšiel z domu, zbadal krtka, ako sa rýpe v zemi a ničí záhradu. Ale Tuláčikovi sa nezježila srst' a nezačal haukať, aby ho odohnal.

Povedal iba:

„A ktože to blúdi pred kalerábikom a ťahá úsvit?“

A pokračoval v chôdzi.

„Chi-chi!“ chichotal sa krtko. „Chi-chi!“

A rozryl celú záhradku.

Potom sa Tuláčik prizeral, ako im zajac kradne mrkvu. Ale Tuláčikovi sa nenastražili uši a nezačal brechať, aby zajaca vyhnal.

Povedal iba: „Ó,“

A prechádzal sa ďalej.

„Ha-ha-ha!“ smial sa zajac. „Ha-ha!“

A schrúmal im všetku mrkvu.

Odzrazu Tuláčik stretol psa. Pes chodil okolo domu a tváril sa, akoby bol doma. Ale Tuláčikovi vôbec nezišlo na um zavrčať a bežať za psom. Povedal iba:

„Čítali ste podzemné zápisky z Krtkova?“

A ani sa nepohol.

„Vrřřřř!“ zavrčal na Tuláčika pes. „Vrřřřř!“ A začal Tuláčika naháňať.

Len-len, že stačil ujsť.

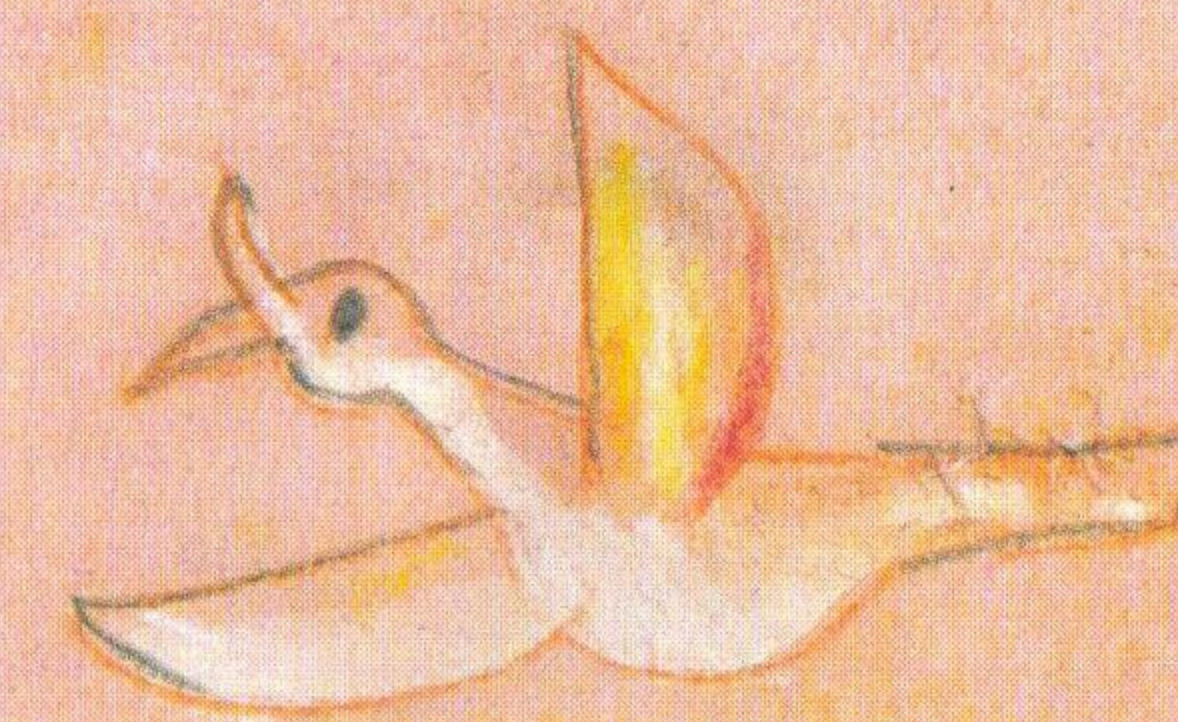
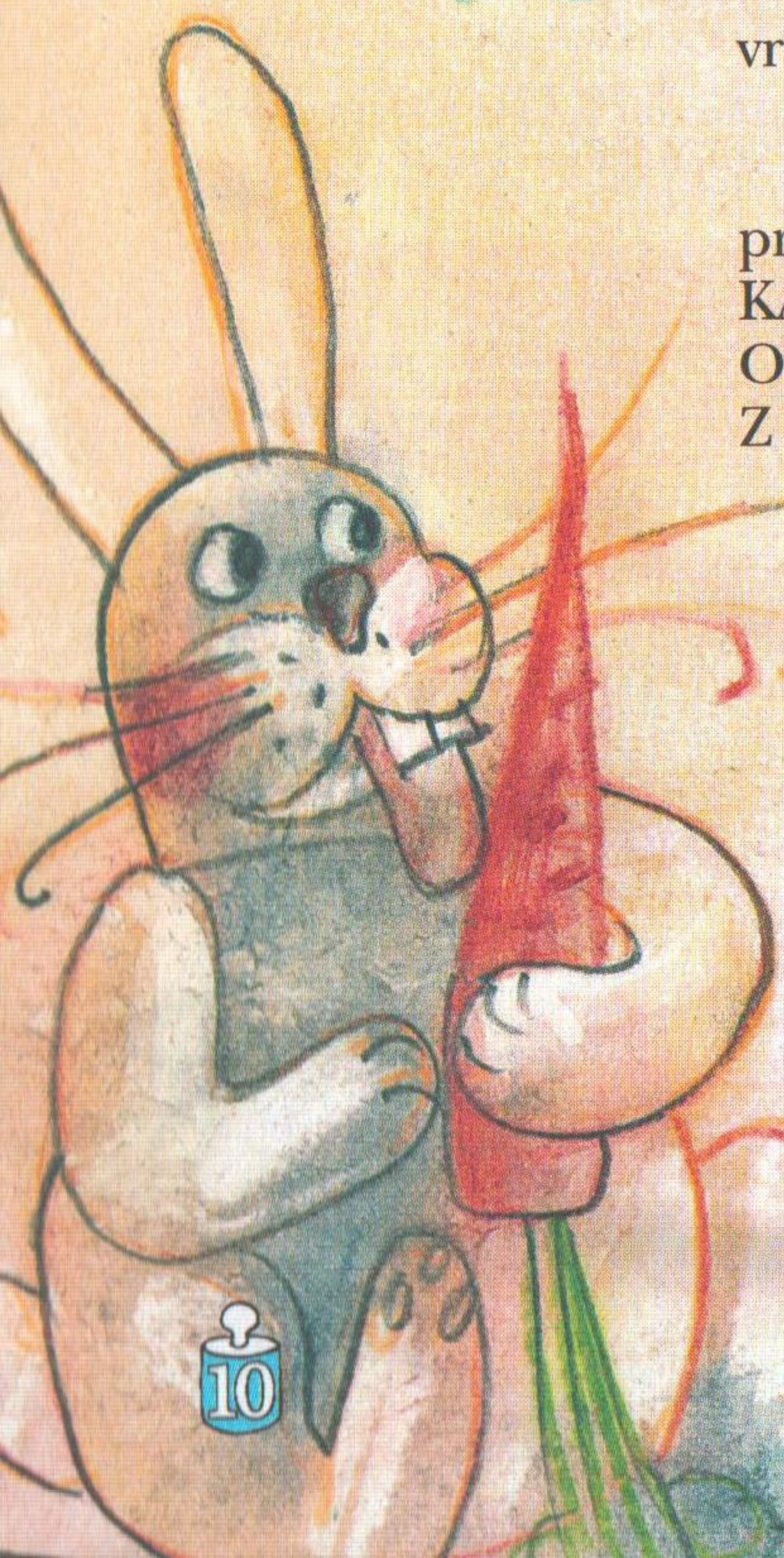
„To je strašné!“ povedal Tuláčik Kláre. „To sa nedá vydržať!“ sťažoval sa.

„Smoking nie je všetko,“ povedala Klára.

Tuláčik chvíľu premýšľal. Postavil sa pred zrkadlo. Dal si dole motýlika. Potom si dal dole smoking. Potom košelu. A nakoniec nohavice.

„Nič mi nechýba,“ povedal Tuláčik, keď bol vyzlečený. Potom vybehol z domu a dlho do noci haukal a brechal a vrčal. A naháňal krtka, ktorý im rozryl záhradu, zajaca, ktorý schrúmal všetku mrkvu, psa, ktorý sa u nich tváril, že je doma.

Kým sa Tuláčik vrátil, rozpárala Klára smoking na malé kúsky. A ušila z nich veselú vlajku.

V horehronskej dedinke Priechode žila raz jedna dievka, čo sa nie a nie vydať. Jedného dňa sa rozhodla, že zájde k starej vedme a spýta sa jej, ako by si našla pytača...

Keď vychádzala z dvora, skočil pred ňu kohút.

Dievka kohútika nepočúvla, ešte ho vybila.

Vedma vedela, po čo k nej dievka prišla.

Dievka sa vrátila domov a začala líčiť chalupu.

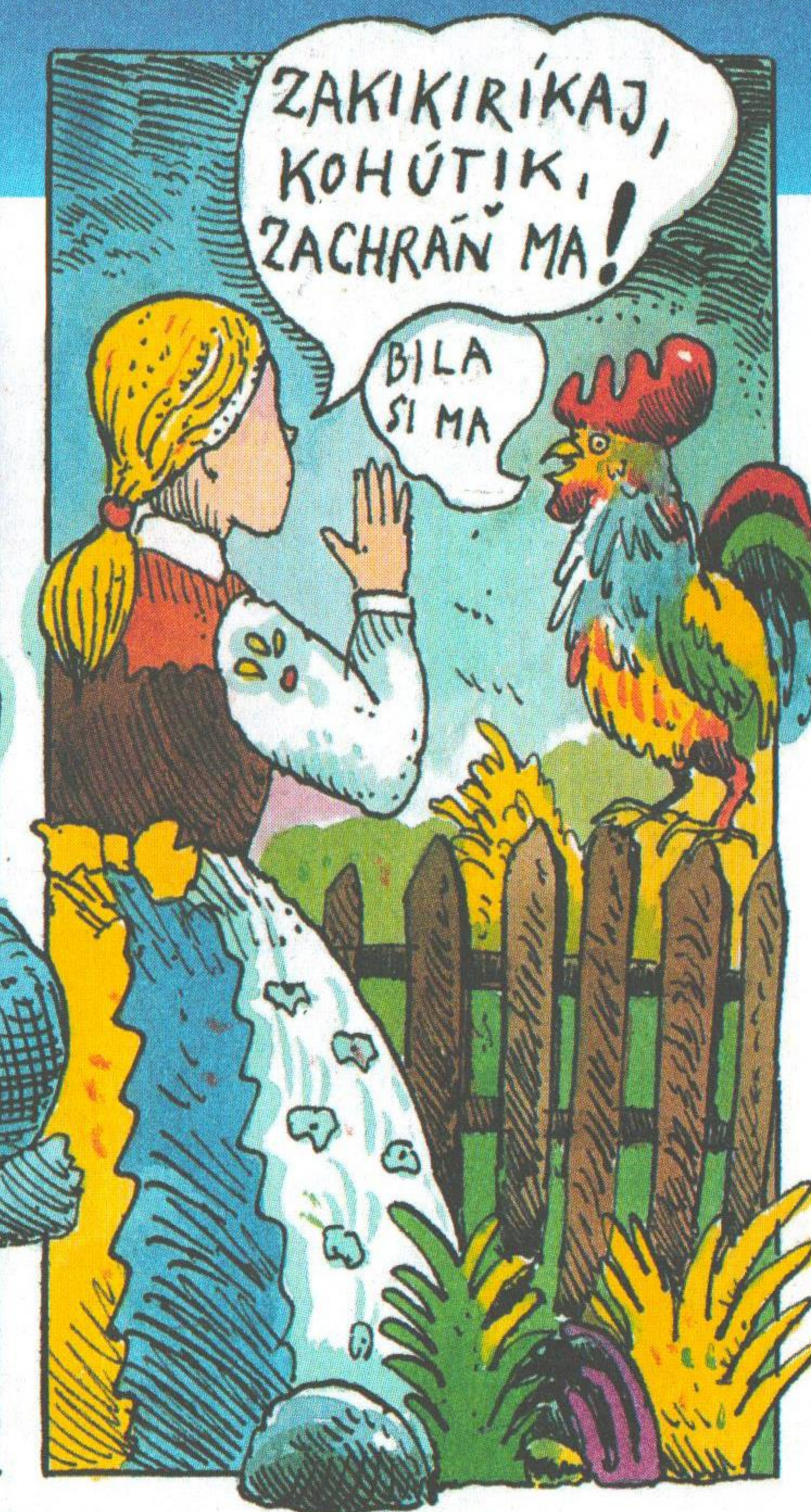
Podvečer zahrkotal v dedine parádny koč.

Dievka privítala panských pytačov s otvorenou náručou.

Pri hostine spadla jednému z pytačov pod stôl lyžica.

Dievku pred čertmi mohol zachrániť len kohútí spev.

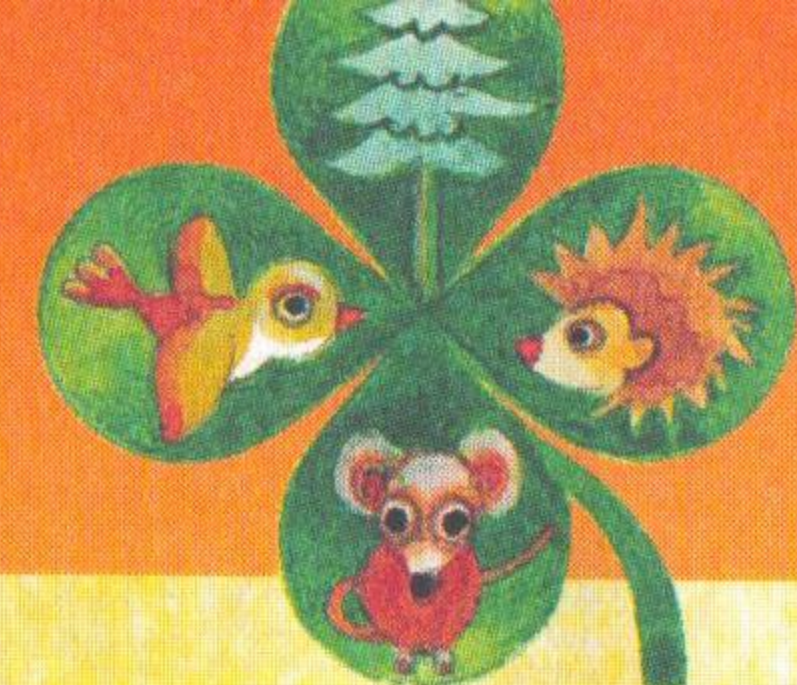

Kohútik sa nad dievkou zľutoval a zakikirikal.

Keď čerti počuli kohútí spev, zmizli ako gáfor.

Odtedy sa viac dievka na kohútika nezahňala, neokríkla ho. A medzi ľuďmi vzniklo úslovie: „Odkiaľ si?“ „Z Priechoda, odkiaľ čerti vychodia.“

Vitaj, september!

Ďakujeme za pekné listy plné prázdninových dobrodružstiev aj za milé pozdravy zo všetkých kútov našej vlasti.

Tri otázky pre vážku

Neviem ako vám, ale mne sa pri slove „vážka“ vybaví: leto, voda, bystrozraký dravec so štyrmi priehľadnými krídlami.

©Prečo o tebe hovoria, že si nenasytý dravec?

Pretože som stále hladná. No a keďže som hladná, musím bez oddychu lietať a hľadať si potravu. Zjem všetko, čo zbadám: muchy, komáre, motýle, skrátka lietajúci hmyz. Za hodinu zjem aj 40 múch.

©Prečo bystrozraký dravec?

Pretože dobre vidím. Pozri sa na mňa. Oči zaberajú takmer celú hlavu. Ale to nie sú obyčajné oči. Každé oko je zložené asi z 30 tisíc drobných očiek. Keď sa pozriem na muchu, vidím 30 tisíc malých častí muchy. Čuduješ sa, že som dobrý lovec?

©Je to pravda, že vážky žili už pred 250 miliónmi rokov?

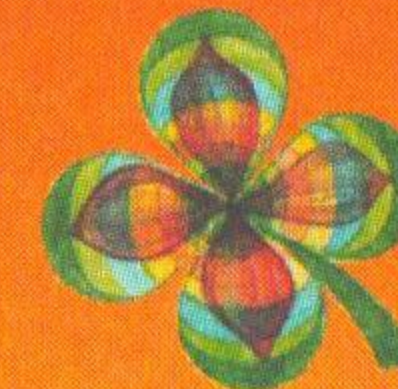
Naše prastaré pramatere mali telo dlhé až 30 cm a od krídla ku krídlu merali až 70 centimetrov. Lenže to bolo v časoch, keď paprade a plavúne boli veľké ako stromy. Neveríš? Je to skutočne pravda, pretože odtlačky pravázok sa skutočne uchovali.

Čakala čakanka, čakala

Čakala modrooká dievčina pri ceste na svojho milého, čakala. Keď sa nedočkala, podľa povesti sa od žiaľu premenila na čakanku. Celé leto nás čakanka teší belasými kvetmi na suchších lúkach, na rumoviskách, pri cestách. Pripomínajú mi vrtuľky, ktoré sa chystajú vzlietnuť a pohrať sa s motýľmi. Čakankové kvety sa otvárajú skoro ráno a hneď popoludní sa zatvoria. Už od staroveku je čakanka liečivou rastlinou. Pestovatelia vyšľachtili čakanku s hrubým koreňom, ktorý sa po usušení, upražení a rozdrvení pridáva do obilnej kávy. Aj čakankové puky, z ktorých sa pripravuje šalát, sú príbuzné „modrookej“ čakanke z rumoviska pri ceste. Na rozdiel od nej sa pestujú v pivnici v úplnej tme.

KUK do namíbijskej púšte v Afrike

Cez deň 45 °C, v noci teplota na bode mrazu. O daždi môžu v tejto najhorúcejšej púšti len snívať. A predsa je tu život. Špecialista na život v púšti je napríklad istý bratranec nášho krta. Má zlatý kožuštek, oči zarastené, ušnice žiadne. Nepotrebuje ich. Iba by mu v piesku prekážali. Zato čuch má dokonalý. Tvrdým rypáčikom ryje v piesku dlhé chodby a ňuchom hľadá drobné termity. Keď ich uloví a riadne sa naje, zahrabe sa aj 30 cm hlboko do piesku a spí. Prespí aj 20 hodín tuhým spánkom, podobným zimnému spánku niektorých našich zvierat. Dýcha pomaly, aj pomaly trávi, aby mu plné brucho dlhšie vydržalo. My by sme sa tak hlboko v piesku isto dávno zadusili. Krtovi v zlatom kožušku však stačí trocha vzduchu, ktorý sa k nemu dostane nepatrnými priechodmi medzi zrnčkami piesku.

PRIPRAVIŤ SA, POZOR, SÚŤAŽ! Čo je to „SOVIČKA LAT“?

So sovou má spoločné len to, že je vták. Je však oveľa menší, zhora tmavomodrý, zospodu belavý, má hrdzavočervený šálik, čelenku a vidlicovito vykrojený chvost. Na rozdiel od sovy má tento „súťažný“ vták krátke nohy aj krátky zobák. Na zemi sa necíti dobre. Najradšej lieta a chytá muchy. Keď si sadne, tak obyčajne na telegrafné drôty, upraví si pierka a s kamarátmi si pošvitorí o novinkách. Začiatkom školského roka si „zbalí kufor“ a spolu s celou rodinou odletí do Afriky. Každý rok v apríli sa vráti späť. V ľudských príbytkoch si postaví hniezdo alebo vyvedie mladé v tom starom, kde sa vykľul z vajička. **Ako sa správne volá tento vták? Jeho meno si poskladaj z hlások: sovička lat. Vylúštené meno pošli iba vtedy, keď nie si starší ako druhák.**

Pozor, som jedovatá

Ktovie prečo oboživelníky nemajú ľudia ktovieako v láske. Bosorky pridávali do čarovných odvarov okrem netopierich a myších hláv aj ropuchy. O salamandre sa hovorilo, že je taká jedovatá, že dokáže otráviť celé mesto, keď spadne do studne. Čo je na tom pravdy? To, že výlučky kožných žliaz salamandry obsahujú jed salamandrín, ktorý sa dokonca využíva pri výrobe liekov. Jed však pôsobí iba na menšie živočíchy. Človek sa nemôže otráviť. Ale neradno salamandru chytať. Ostatne, salamandra to svojím sfarbením dáva najavo. Podobne ako osa, aj ona žltočierou kožou varuje: Nemôžeš ma zjesť, som jedovatá. To je jej jediná obrana. Nemá ani krídla, aby uletela, ani rýchle nohy či pichliače. Cez deň je zalezená pod kameňom alebo v diere pod zemou, kde je vlhko. Von vychádza až za súmraku, aby si ulovila dážďovky alebo slimáky. Je samotárka. Iba v čase rozmnožovania na jar vyhľadáva spoločnosť. Často sa jej to stáva osudným.

Čo ma potešilo, čo ma zarmútilo

Vybrali sme sa na výlet do Plaveckého Mikuláša. Ako sme tak kráčali horským chodníčkom k starej Pálfiho horárni, zbadali sme pred sebou malé žltóčierne zvieratko. „Salamandra!“ skríkla som nadšene. Pozorovali sme ju, až kým sa nestratila v listí. No o pár krokov ďalej sme sa zhrozili nad nehybnou salamandrou s rozpučeným bruškom. Kým sme prišli k horárni, narátali sme sedemnaásť žltóčiernych mŕtvych telíčok. „Muselo ich prejsť auto,“ povedal ocko. „Tu v lese a auto?“ čudovali sme sa. Presvedčili nás však stopy pneumatík v blate. Boli sme všetci smutní, že ľudia dokážu byť takí bezcitní.

Dominika Kepštová, Ivanka pri Dunaji

Pán Viliam bol obojaký pán: smutno-smiešny, vážno-veselý, horko-sladký i pochabo-dôstojný. Bol raz taký, raz onaký. Aký? Obojaký. A na vine boli jeho nohy:

Jednu mal totiž detskú, druhú dospelú. Jednu menšiu, druhú väčšiu, pozrite: takými nohami skákal po byte. Jednou bol stále dieťa: hrával sa, kopal ňou do lopty, skákal na asfalte škôlku, lozil na jablone.

Tou druhou, väčšou, bol dospelý: vychádzal ňou z domu, vstupoval do práce, cho-

dil po úradoch, nastupoval do električiek, šliapal na plyn v aute.

Jednou nohou chlapec a druhou muž.

Každé ráno si dával pozor, aby sa nepomyšlil: musel vstať pravou, tou dospelou, pravou vyjsť z domu, vojsť do práce.

Keď sa poobede vrátil, do bytu vošiel ľavou, tou detskou: skackal v obývačke, robil si malinovku, tešil sa, že má večer iba pre hru. Pred spaním si dával papuče pod posteľ: väčšiu vpravo, menšiu vľavo. A ráno šup do nich, z papúč šup do topánok a pravou šup do života. Každý ho poznal ako vážneho a dôstojného pána.

Ľavá noha si na svoje prišla málokedy. To smiešne, veselé, sladké i pochabé v ňom driemalo a čakalo na svoj čas, na svoju nohu. A ten čas prišiel, keď ho zavolali na manévre.

Stal sa na mesiac vojacom.

A tam mu velili:

Ľavá, raz-dva, ľavá, ľavá, ľavá! A pán Viliam namiesto pochodu začal poskakovať, dal frčku generálovi, zahral si s prílbou futbal a nakoniec zaspal na čerešni. Pochabý vojak je nanič vojak, a tak ho poslali domov.

A odvtedy zopárkrát vstal ľavou nohou, ňou vošiel do práce, uprostred porady si zaskákal cez švihadlo, v električke spravil stojku, na večeru kúpil sedemnanukov a pod posteľou chytal motyle. Najkrajšie dni prežil, keď vstal oboma nohami naraz: vtedy bol vážny, keď to potreboval, či bláznivý, keď sa mu zachcelo. Tak ľavá doplnila pravú a v živote sa mu pekne striedalo smiešne so smutným, veselé s vážnym, horké so sladkým, pochabé s dôstojným, tak, ako aj v tom najsladšom medovom ceste, kde býva aj štipka soli, aby koláč mal správnu chuť a nebol iba sladko-sladký, ale aj sladko-horký, smiešno-vážny, pochabo-dôstojný...

Krížovka Slniečkarka

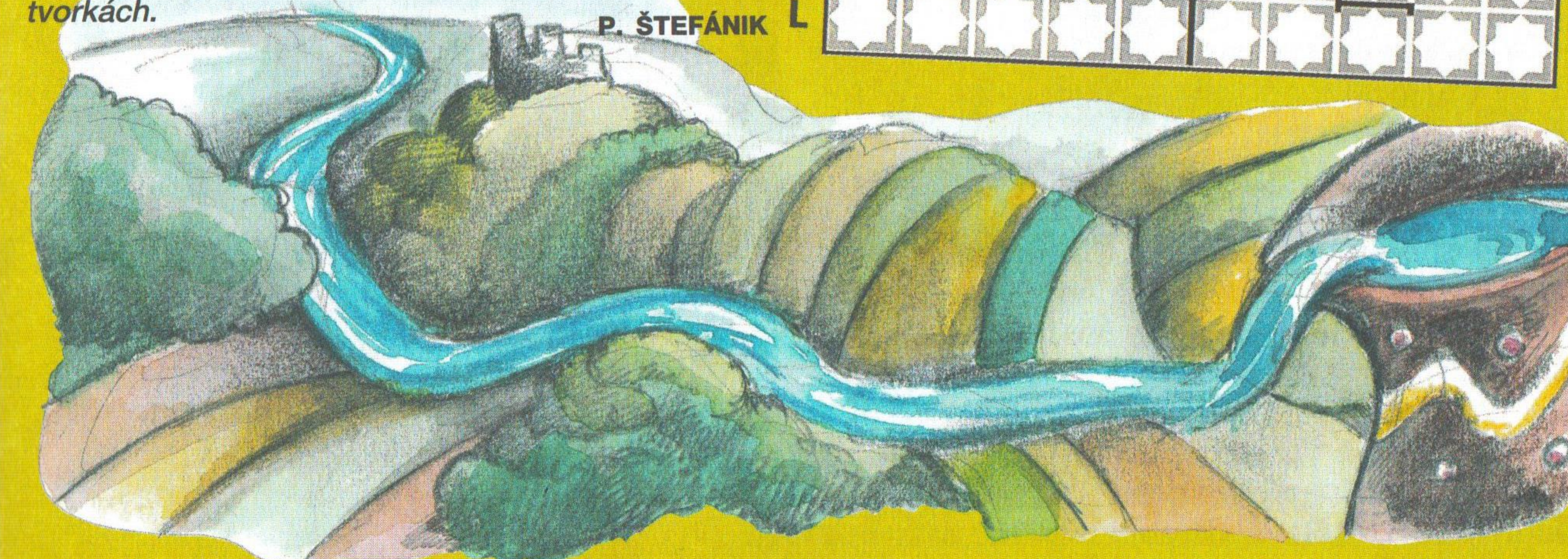
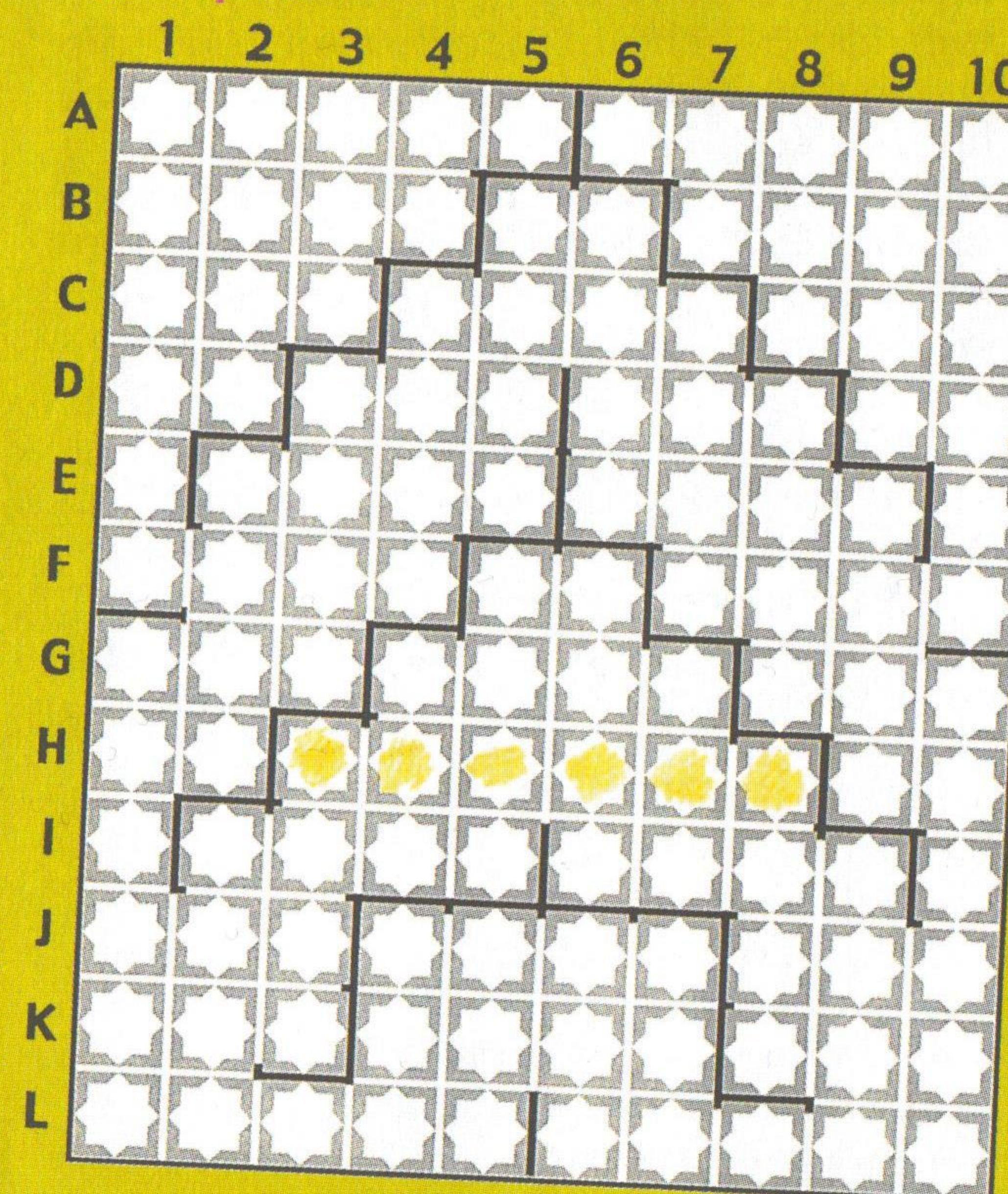
Milí slniečkari,
 súťaž o slniečkarský bicykel pokračuje v Slniečku aj v tomto školskom roku. Tentoraz budete súťažiť vo vlastivednej oblasti. Ak sa vám na mape nepodarilo nájsť rieku, ktorá vzniká sútokom Ondavy a Latorice, vylúštite si našu krížovku. V tajničke na vás čaká správna odpoveď.

VODOROVNE: A. Ťažký kov sivej farby – temnota. B. Prikrývka – majstrovstvá sveta v skratke – plytké miesto v rieke vhodné na prechod. C. Opytovacie zámeno (kto) – tvar slovesa troviť – časť tela. D. Popevok – viac ako jeden – smerom z vnútra – nepriepustná hornina. E. Adam – zmysel sídliači v očiach – chlapčenské meno – nula. F. Ohradené miesto pri dome – hlavné jedlo – zakončenie modlitby (amen). G. Tvar slovesa robiť – morský živočích príbuzný rakovi (krab) – osobné zámeno stredného rodu. H. Osobné zámeno mužského rodu – **TAJNIČKA** – Oľga, Peter. I. Zuzana – popíjalo – tvar slovesa oduť – Andrej. J. Daroval – domáce zviera – zamrznutá voda. K. Druh papagája – tvar slovesa utopiť – áno po česky. L. Malá lata – tvar slovesa bodnúť.

ZVISLE: 1. Odloženie – porozdával. 2. Letné časti roka – nástroj na zvonenie – opar. 3. Sídlo zraku – rozdrobuj – tvar slovesa biť – Tibor. 4. Polovica vaty – vonkajšia podoba (tvar) – okolo básnický (kol) – citoslovce kukania. 5. Oliver – mračno – pyšne – meno Otilie. 6. Tomáš – nočný vták – domáce meno Jaroslava – vtačí pokrm. 7. Začiatok ebenu – prírodná kvapalina na pitie – malá ploška bez rozmerov (bod) – otec, apko. 8. Mrkanie – prášok na pranie (namo) – veľká guľka – Daniel. 9. Ponoruje – pomenovanie – silný povraz. 10. Odklonenie – poopadával.

POMÔCKA: Menej známe výrazy sú uvedené v zátvorkách.

P. ŠTEFÁNIK

Výprava ARGONAUTOV

PODEA STAROVEKÝCH GRÉCKYCH BÁJÍ PREROZPRÁVALA BEÁTA PANÁKOVÁ

(1. ČASŤ)

Iason

Tesálsky kráľ Kréteus mal dvoch synov, Aisona a Pélia. Aison bol rozvážny a spravodlivý a po otcovej smrti právom zasiahol na kráľovský trón. Pélias bol lstivý a závistlivý. Celé dni a noci premýšľal len o tom, ako by uchvátil moc do svojich rúk. Vo vhodnej chvíli brata zvrhol z trónu a vyhnal ho z paláca.

Od tej chvíle začala prekvitajúca krajina upadať. Ľudia zosmutneli a stále sa báli, že ich postihne spupnosť a neutíchajúca zlosť samozvaného kráľa. Najviac sa bál Aison a jeho manželka Alkymeda. Keď sa im narodil synček, radšej sa ho zriekli, aby ho krutý kráľ Pélias nezahubil. Tajne ho odniesli do hôr a zverili na výchovu múdremu kentaurovi Cheirónovi.

Kentauros Cheirón, potomok mocného boha Króna, vychoval mnohých slávnych gréckych hrdinov. Teraz láskavo prijal do svojho horského príbytku malého princa. Dal mu meno Iason a staral sa oňho ako o vlastného syna. Vstúpil mu múdrosť a dobré mravy, odhalil mu tajomstvá všetkých umení a priučil ho všetkým užitočným prácam. Iason u neho vyrástol na statného a múdrego mládenca. Keď mal dvadsať rokov, Cheirón mu povedal:

„Vieš všetko, čo si sa odo mňa mohol naučiť. Nepoznáš však svoj pravý pôvod. Vedz, že si kráľovský syn a naďišiel čas, aby si sa uchádzal o to, čo ti právom patrí.“

Iason zosmutnel, lebo mal veľmi rád múdrego Cheiróna a nepoznal nič krajšie než slobodný život v horách. Ale počúvol, rozlúčil sa s láskavým učiteľom a vychystal sa na cestu do kráľovského mesta Iolku.

Bolo to na jar a v horách sa práve topil sneh. Zo skalnatých vrchov sa rinuli potoky ľadovej vody. Rozvodnené bystriny sa rútili

do údolia a vtekali do rieky Anauros. Tá už takmer vystupovala z brehov a s hukotom sa valila k moru. Iason prišiel k rozvodnenej rieke a tam na brehu uvidel stáť drobnú starenku, ako sa bezradne obzerá navôkol a vzdychá:

„Keď som odchádzala z domu, ešte som sa cez Anauros prebrodila, ale medzičasom voda tak stúpila, že cez ňu nemôžem prejsť a vrátiť sa do svojho príbytku.“

„Netráp sa!“ vraví jej Iason. Prenesiem ňu na druhú stranu.“

A už si ju usádza na pevné plecia a brodí sa dravým prúdom.

„Vidíš, starénka, ani šaty si si nezamocila,“ vraví Iason, keď šťastne prešli na druhý breh.

Vtom užasne, lebo namiesto úbohej starenky stojí pred ním žiarivá bohynja Héra.

„Prišla som vyskúšať dobrotu ľudí,“ hovorí bohynja. „Ľudia šli okolo a nikto sa nadomnou nezľutoval. Len ty jediný si mi pomohol. Za to si zasluhuješ moju priazeň a pomoc.“

Nato zahrnelo a bohynja sa stratila.

Iason pokračoval v ceste, no odrazu zistil, že v mútnom toku rieky stratil jeden san-

dál. Zbytočne by sa poň bol vracal, rozbúrený potok ho odniesol. A tak prišiel do kráľovského mesta napoly obutý a napoly bosý.

Zastal na námestí a chcel sa napiť vody z kamennej studne. V tej chvíli sa tam zbehli ľudia. S obdivom a bážňou hľadeli na urasteného cudzinca. Žiarivé vlasy, ktoré si nikdy nestrihal, mu splyvali na chrbát, plecia mu chránila leopardia koža a mocnou rukou zvieral dva dlhé oštepky.

„Boh Apolón zavítal do nášho mesta,“ šepkali jedni.

„Alebo je to boh vojny,“ mienili druhí.

A tretí hádali správne:

„Zaiste je to nejaký vznešený princ.“

V tej chvíli tam prišiel kráľ Pélias. Premeral si cudzinca od hlavy po päty a zbledol, keď zbadal, že má len jeden sandál. Spomenul si na dávnu veštbu, ktorú mu poslovia priniesli z posvätných Delf.

„Muž s jedným sandálom, čo zide z hôr, priniesie Péliovi zahubu a jeho rodu odníme trón,“ znela tá veštbu.

Hodnú chvíľu trvalo, kým Pélias prekonal úľak a spupne sa ozval:

„Kto si a po čo si prišiel?“

Ilustruje

VLADIMÍR MACHAJ

„Som Aisonov syn a prišiel som žiadať to, čo mi právom patrí,“ odvetil Iason.

Pélias ešte viac zbledol od strachu a zlosti. Najradšej by bol dal Iasona na mieste zmárniť, ale nemohol tak urobiť pred zrakom prítomného ľudu. Preto len prikázal obrátiť kone a odrušal do paláca.

Ľudia obstali Iasona a ochotne ho zaviedli do príbytku jeho rodičov. Aison a Alkymeda dokorán otvorili dvere a zajasali. Hneď si spoznali svojho syna, hoci ho videli len ako nemlúvňa.

„Buď vďaka milostivým bohom a múdremu Cheirónovi, že ňu zachovali nažive a priviedli do Iolku. Budeš nám oporou v starobe,“ radovali sa. Usadili Iasona za stôl a tri dni a tri noci si rozprávali, čo všetko prežili za čas odlúčenia.

Nakoniec Iason vyjaviť svoj úmysel:

„Od múdrego Cheiróna som sa naučil všetko, čo som mohol a čo má viesť dobrý panovník. Nemienim sa nečinne dívať na našu biedu a na úpadok našej krajiny. Spupného Pélia treba konečne zbaviť vlády a v Tesálii znova nastoliť poriadok.“

Aisonov zrak zažiaril hrdosťou na stotočného syna, ale srdce mu zovreli obavy.

„Maj sa na pozore pred Péliovými úskokmi a vyčkaj rady starších,“ varoval syna a bez meškania zozval vznešených príbuzných. Prišli kráľi z blízokých krajín: Feres, Admétos, Amytaón a Melampús. Ochotne sa podujali sprevádzať Iasona, keď išiel do paláca predostrieť samozvanému kráľovi svoju žiadosť.

V trónnej sieni ich vítal Pélias odetý v zlato a purpuru. Iason opanoval svoj spravodlivý hnev. Prehovoril mierne a rozvážne:

„Nevršme na staré krivdy nové. Zavrhnime zášť a hľadajme zmierenie. Ponechaj si majetky a stáda, hoci si ich môjmu otcovi násilím odňal. Avšak kráľovské žezlo a trón, čo ti neprináleží, mu vráť!“

Pélias sa zachvel. Nečakal takú rozvážnu reč, proti ktorej nebolo možné nič namietť. Akokoľvek ním lomcovala zlosť, pred

zrakmi štyroch mocných kráľov neodvážil sa vziať na Iasona ruku. Ale nemienil ani potupne z Iolku odísť, a tak sa uchýlil k úskoku.

„Skôr než ti vyhoviem a odovzdám žezlo, musíš splniť úlohu, ktorá nás viaže k našim spoločným predkom. Z ďalekej Kolchidy musíš priniesť zlaté rúno, ktoré tam zanechal tvoj prastrýc Frixos a ktoré prináša kráľovstvu, kde sa nachádza, trvalé bohatstvo a blahobyť.“

Iason poznal príbeh zlatého rúna, drahocennej kože zázračného baránka, ktorého poslal boh Zeus súrodencom Frixovi a Helle, aby ich zachránil pred smrťou, čo im chystala zlá macocha. Baránok s nimi preletel hory a moria. Hella cestou zahynula, avšak Frixos šťastne pristál v Kolchidskom kráľovstve. Tam zostalo zlaté rúno v posvätnom háji a stráži ho strašný ohnivý drak. Nikto zo smrteľných ľudí sa ešte z toho konca sveta nevrátil a Istivý Péliás to dobre vedel.

„Choď do Kolchidy a prines odtiaľ zlaté rúno! Potom ti odovzdám kráľovské žezlo.“

„Prinesiem zlaté rúno,“ riekol Iason.

Péliás si spokojne mädlil ruky.

Králi Feres, Admétos, Amytaón a Melampús smutne hľadeli do zeme. A rodičia Aison a Alkyméda plakali, ako keby ich syn už navždy bol odišiel z bieleho sveta.

„Neplačte, veď sa nechystám do Hádovej ríše,“ utešoval ich Iason.

S pomocou najmocnejšej bohyně Héry a pomocou verných a statočných druhov

zaiste sa mi podarí získať zlaté rúno a slávne sa navrátiť domov.“

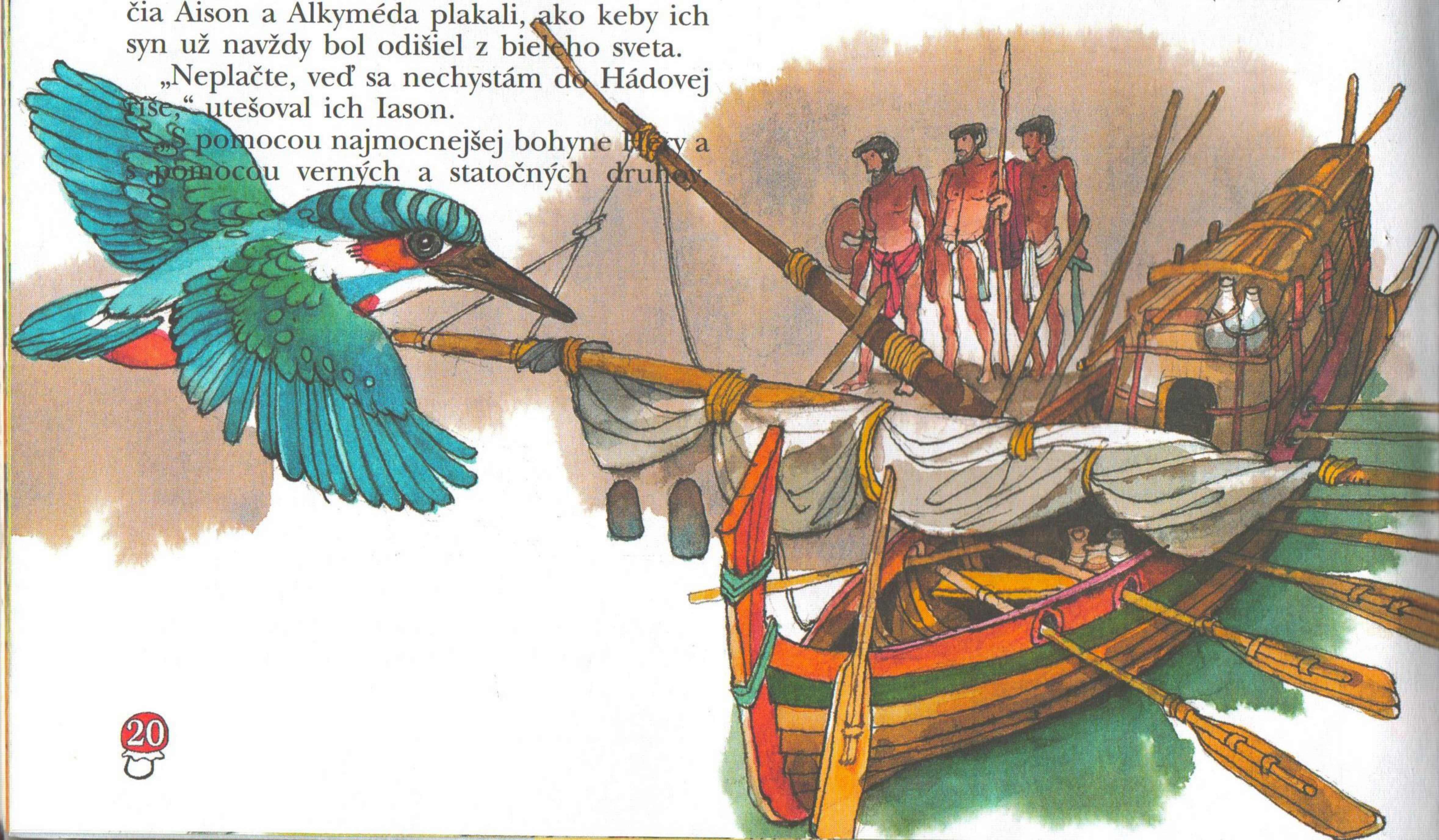
Na druhý deň vyhladal najslávnejšieho staviteľa lodí Arga.

„Potrebujem loď nadovšetko rýchlu a pevnú, aby bezpečne preplávala šire moria a isto čelila búrkam. Zároveň musí byť ľahká, aby ju päťdesiat zdatných mužov unieslo na pleciach, lebo nevieme, aké úskalnia nás cestou čakajú.“

Sama bohyňa Aténa pomáhala Argovi, takže postavil loď, akej na svete nebolo páru. Nazval ju podľa seba – Argo.

Keď bola loď hotová, Iason zvolal do Iolku hrdinov z celého Grécka. Nik nechcel zmeškať slávnú výpravu za zlatým rúnom. Skôr než sa mesiac zaokrúhlil v splne, zišlo sa v prístave, kde kotvila Argo, päťdesiat námorníkov, argonautov. Bol medzi nimi božský básnik Orfeus, Diove dvojčatá Kastor a Polydeukes, Bóreovi synovia Kalais a Zétes, mocný Herakles a jeho panoš Hylas, jasnozrivý Idmon a ešte štyridsať menej slávnych, ale nemenej statočných hrdinov. Na čele výpravy stál neohrozený Iason a pri kormidle umný Argos. Námorníci si žrebom určili miesta pri veslách a slávna plavba sa mohla začať.

(Pokračovanie)

Spisovateľku Eleonóru Gašparovú poznáte z čítaniek a z knižiek, ktoré dnes nájdete iba v knižnici: Slávna ľavačka, Ťažko je mustangovi alebo z knižky Živý koník, z ktorého vám prinášame Jurkovu hojdačku. Vaši rodičia si skôr spomenú na knižku Fontána pre Zuzanu, Spievajúce drevo Helena alebo Koncert bez ruží, ktoré čítali v čase svojo dospievania. Spisovateľka oslávila 31. augusta svoje sedemdesiate piate narodeniny. Za všetkých čitateľov Slniečka jej srdečne blahoželáme!

Jurkova hojdačka

Pred hojdačkami býva vždy veľa detí. Aj Jurko sa rád hojdá. Stojí a čaká, kedy naňho príde rad. Raz, keď sa práve uvoľnila hojdačka pre Jurka, odsotil ho veľký chlapec:

„Teraz idem ja!“

Jurko si stal na staré miesto a na veľkého chlapca ani nepozrie.

O chvíľu sa uvoľnila iná hojdačka a Jurko sa rozbehol k nej.

„Prosím ťa, pusť tohto chlapčeka, ponáhľame sa,“ prikročila k Jurkovi akási pani.

„Prosím ťa, pusť ma,“ povedal aj chlapček.

Jurko ani nevedel ako, prikývol. A zase stojí na starom mieste a čaká.

Veľký chlapec sa dohodol a zavolať Jurkovi:

„Môžeš ísť!“

Ale Jurko nešiel. Počkal, kým sa dohodol chlapček, a sadol si na hojdačku po ňom.

ELEONÓRA GAŠPAROVÁ

Moje prvé stretnutie so Slniečkom

Prvý raz som mala Slniečko v rukách vo štvrtej triede. Doniesla ho pani učiteľka a povedala nám, že Slniečko k nám prichádza z Turčianskeho Svätého Martina. Sedela som v piatej lavici od steny, kde bola zavesená veľká mapa. Cez prestávku som to mesto na mape našla a bola som rada, že je pri mne tak blízko. Stačilo natiahnuť ruku a dotknúť sa ho!

Pani učiteľka rozhodla, že budeme Slniečko čítať na hodine vlastivedy. Bol školský rok 1934–35. Čítali sme zaraďom od prvej lavice, mali sme iba jeden výtlačok. Niektorým to išlo ťažko, ja som sa však tešila z každého slovička.

Raz som pribehla do triedy po veľkej prestávke poriadne zadychčaná. Ledva som sa usadila, počula som svoje meno. Zaznelo prísne. Čo som vykonala? Pomaly som išla k stolu. Pani učiteľka mala pred sebou nové číslo Slniečka. Podala mi ho a povedala:

„Sadni si na prvú lavicu a čítaj!“

A ja som hneď začala, od radosti som ani dobre nevidela na písmenká. Taká som bola z toho behania po školskom dvore zadychčaná, že mi preskakoval hlas.

Pani učiteľka ma napomenula:

„Zase si lietala celú prestávku ako víchrica!“

Uvedomila som si, že ak sa neutíšim, rozprávku bude čítať iné dievča. Pokračovala som pomaly, rozprávka sa započúvala sama do seba. A to ticho, keď som dočítala!

Pani učiteľka mi vzala časopis a ja som si nevedela nájsť miesto v lavici.

Od pol roka som už mala vlastné Slniečko a toľko som ich čítala, že som ich vedela takmer naspamäť. Vtedy som nemala ešte ani jednu vlastnú knižku.

Slniečko nahradilo všetky.

Piešťanská knižná korunovácia alebo sviatok najčítanejšej detskej knihy roka 1999

Viete o tom, že kráľovské pocty a výsady nepatria len kráľom a slávnym panovníkom? Presvedčili sme sa o tom na slávnostnej korunováci najčítanejšej slovenskej a prekladovej detskej knihy roka 1999 v Mestskej knižnici v Piešťanoch. Už od roku 1995 pripravuje táto knižnica celoročnú súťaž, počas ktorej sa deti zoznamujú s novými knižkami prostredníctvom besied so spisovateľmi a ilustrátormi, prostredníctvom výstaviek, kvízov a súťaží. K týmto podujatiam patria aj krsty nových kníh a prieskum najpredávanejších detských kníh v piešťanských kníhkupectvách. Na záver celej tejto čitateľskej „parády“ deti svojimi anketovými lístkami rozhodnú, ktorá kniha dostane na svoju papierovú hlavičku naozajstnú kráľovskú korunu.

Tento rok sa stala najčítanejšou slovenskou detskou knihou roka knižka Júliusa Balca Strigôňov rok s obrázkami Oľgy Bajusovej a najčítanejšou prekladovou knihou roka knižka Thomasa Brezina Tigrí tím z vydavateľstva Egmont.

O to, aby bola korunovačná slávnosť veselá a trochu dobrodružná, sa postaralo bratislavské divadielko Dunajka a divadelný súbor Točítko pri ZUŠ v Piešťanoch pod vedením pani učiteľky Gavorovej.

A chcete vedieť, kto to všetko „spískal“? Riaditeľka Mestskej knižnice Gitka Gálová, ktorá nezabudla, že na krídlach knižky sa dá nádhorne lietať.

Lukáš Uráčik
z divadelného
súboru
Točítko.

Príroda je život pre každého

Možno vám je už známa literárna súťaž, venovaná pamiatke Ruda Morica, ktorú každoročne organizuje Miestna knižnica v Stupave v spolupráci s vydavateľstvom Mladé letá a časopisom Slniečko.

V tomto roku porota ocenila osem súťažných prác.

Dve prvé ceny sme udelili K. Didákovkej zo ZŠ v Zohore (Tmavá strašidelná kráska) a S. Janskej zo ZŠ v Jakubove (Dar).

Dve druhé ceny získali P. Višvader zo ZŠ v Záhorskej Vsi (Zablatená rybačka) a H. Jurkovičová zo ZŠ Dr. Déreera v Malackách (Neposlušná koza).

Dve tretie ceny si zaslúžili P. Režná zo ZŠ M. Olšovského v Malackách (Mačiatko v škole) a J. Kunák zo ZŠ v Stupave (Spiknutie odpadkov).

Dve mimoriadne ceny udelila porota I. Gabrišovej zo ZŠ v Kuchyni za prózu Čo čakám od života a T. Kvaššayovi za vlastnú knižku s ilustráciami Vlčiak Rex.

Všetkým víťazom srdečne blahoželáme.

Spiknutie odpadkov

Kde bolo, tam bolo, bolo raz jedno mesto, väčšie ako Stupava, ba väčšie ako Bratislava. Jeho občania boli nevychovaní, odpadky zahadzovali po chodníkoch, po uliciach, v parkoch, všade, len nie u seba doma.

Starosta platil niekoľko ľudí, aby čistili mesto, toto však nestačilo a všade bola samá špina. Autá, ktoré odpad odvážali, nešli do spaľovne, ale hneď za mesto, kde odpad sypali na krásnu lúku, plnú pestrofarebných kvetov a rastlín, plnú nádherných motýľov a hmyzu. Ľudia si vôbec nevážili prírodu, boli bezohľadní. Smetí stále pribúdalo, zapáchali, lúka sa zmenila na hrozivé smetisko. Ale čo sa nestalo! Všetky smeti a odpadky ožili.

„Vráťme sa do mesta a ukážme tým surovcom!“ kričali svorne. Celé tony sa ich začali valiť do mesta.

„Bože, čo sa to deje?“ kričali ľudia. Ulice sa plnili, zapáchali a smetí stále pribúdalo. Až vtedy si uvedomili, aké zlo napáchali, čoho sa voči prírode dopustili.

„Odpustite, prosím, všetko napravíme,“ vyhlásil starosta za všetkých občanov.

Smeti začali zbierať do kontajnerov a vyvážať do spaľovne. Lúka opäť ožila, zakvitla a všetkým povedala:

„Vážte si matku prírodu, vďaka nej žijete, dýchate, neslobodno ju znečisťovať. Spoločne si vybudujeme krajší svet!“

Juraj Kunák, Stupava

Kto sa povezie na slniečkarskom bicykli?

Začiatkom prázdnin, keď sme už mali istotu, že sa k nám pozlietali všetky správne odpovede z literárnej súťaže, pozvali sme si do redakcie zástupcov riaditeľa Literárneho informačného centra Viktora Trimuru, Mariána Škotku a pána Slavomíra Miškoviča z firmy SM.PEAMAS, ktorá sa venuje poradenskej a sprostredkovateľskej činnosti v oblasti životného prostredia. Tento pán sa svojím finančným sponzorským darom vo veľkej miere zaslúžil o to, aby sa jeden z vás poviezol na novučičkom krásnom bicykli, ktorý nám spoločne s pánom Bódym pomohol zakúpiť. Za prítomnosti spomínaných hostí sme z obrovskej kopy vašich korešpondenčných lístkov a lístočkov (bolo ich tak za tri fúriky) vyžrebovali jediného, dlho očakávaného víťaza. Stal sa ním **VLADIMÍR KUCHAROVIČ** z Trnavy. Víťazovi srdečne blahoželáme.

Tako vyzerá pekný letný deň Margaréty Cifrovej z Bratislavy

Slniečk

umelecký mesačník pre žiakov 1.-5. ročníka ZŠ

Vydáva Literárne informačné centrum, Nám. SNP 12, 810 00 Bratislava.
Adresa redakcie: P. O. BOX 307, 810 00 Bratislava.

Telefón 07/52 73 31 82

Šéfredaktor **ONDREJ SLIACKY**
Zástupkyňa šéfredaktora
Lubica Kepštová
Grafická a výtvarná úprava
Viera Fabianová
Jazyková úprava **Ján Kačala**

Tlačí Slovenská Grafia, a. s., Bratislava-Krasňany.
Rozširuje firma ARES, s. r. o., Banšelova 4, 821 04 Bratislava, t. č. 07/43 41 46 65 a MEDIAPRINT-KAPA Bratislava.

Objednávky do zahraničia vybavuje PrNS, a. s., vývoz tlače, Košická 1, 813 80 Bratislava.

Vychádza každý mesiac okrem júla a augusta. Cena jedného výtlačku je 12,50 Sk, ročné predplatné 125 Sk.

Nevyžiadané rukopisy redakcia nevracia.

Obálku nakreslila
Katarína Ševellová-Šuteková

LITERÁRNA SÚŤAŽ

Pre tých, ktorí už netrpezlivo čakajú na výsledky posledných troch kôl Veľkej literárnej súťaže z minulého roka, prinášame mená víhercov, ktorým posielame pekné knižky.

V 8. čísle Slniečka priniesla správna odpoveď – MYŠ – šťastie týmto slniečkarom: P. Budkovskému z Michaloviec, M. Klemekovi z Bardejova, I. Szakállosovej z Nových Zámkov, M. Ďugelovi z Kotričnej Lúčky a B. Ševčíkovi z Trenčína-Záblatia.

Ten, kto v 9. čísle Slniečka vedel, že somárik sa môže volať aj OSOL, bol zaradený do osudia, z ktorého sme vyžrebovali týchto víťazov: S. Jurišovi z Pezinka, K. Chromekovi z Oravského Veselého, T. Číkela z Tesárskych Mlyňan, T. Kulčara z Bratislavy a J. Blahovú z Hornej Súče.

A na koho sa usmialo šťastie v 10. čísle Slniečka? Kto sa nehanbil a napísal nám správnu odpoveď HANBA, mal šancu ocitnúť sa medzi vyžrebovanými. A opäť mená piatich šťastlivcov: H. Toušková z Horných Rakoviec, L. Lukšová z Chocholnej-Velčíc, M. Rybjak z Zvolena, K. Vantuchová z Čadce a žiaci z výtvarného krúžku zo ZŠ na Kubranskej ceste v Trenčíne.

Vítazom blahoželáme a vám ostatným želáme veľa šťastia v tohtoročnej vlastivednej súťaži o slniečkarský bicykel.

DOPLŇOVAČKY

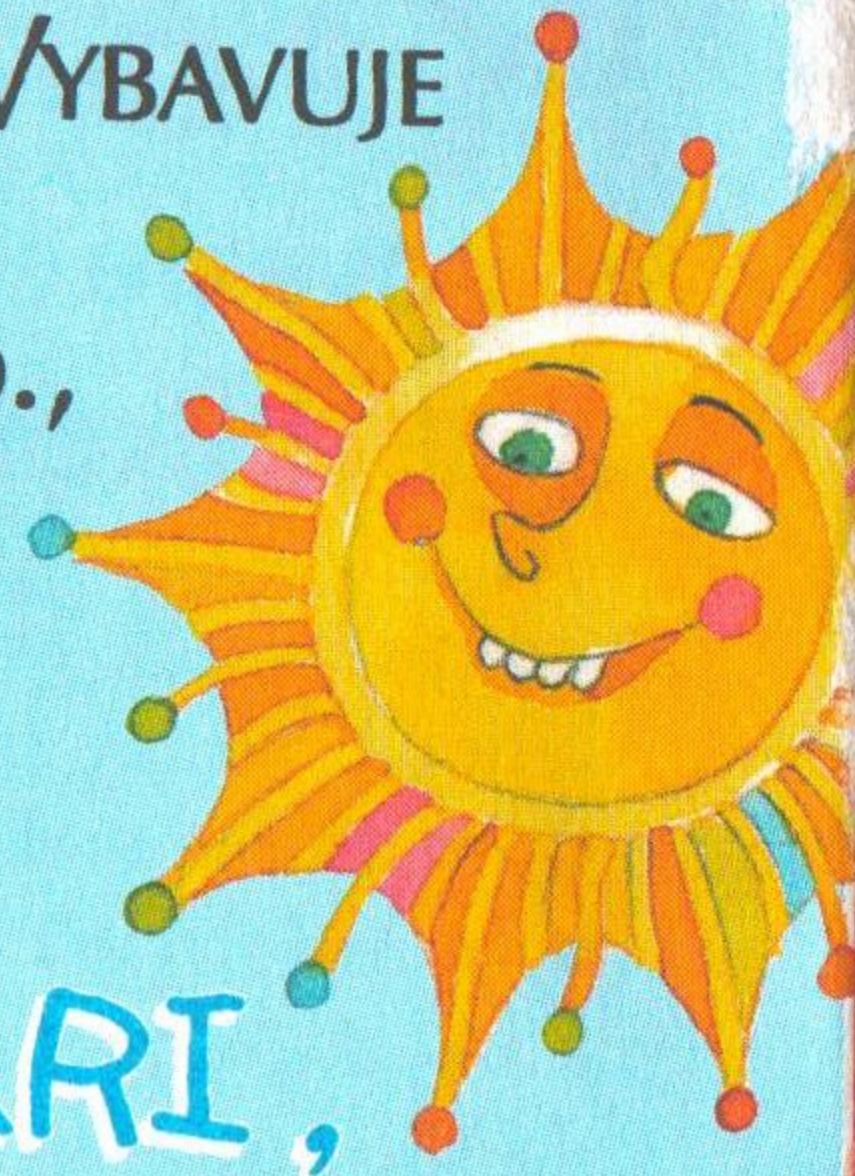
Slniečko č. 8 – MARTIN. Parádnu knižku Veselé potulky po Slovensku, na ktorých vás sprevádza spisovateľ Štefan Moravčík a ilustrátor Martin Kellenberger venuje vydavateľstvo Matice slovenskej v Martine Lukášovi Rihovi z Rišňoviec.

Slniečko č. 9 – HRUŠKOVEC. Knižku Vincenta Šikulu Prázdniny so strýcom Rafaelom darovalo vydavateľstvo Mladé letá týmto vyžrebovaným víhercom: R. Fidesovi zo Sokoloviec, A. Linhartovej z Prievidze, M. Bajzíkovi z Košec, Ž. Mikušovej z Pribyliny a súrodencom Matiovcom z Trhovišta.

OBJEDNÁVKY NA PREDPLATNÉ ČASOPISU SLNIEČKO PRIJÍMA A VYBAVUJE

VÝHRADNE

NAŠA ZMLUVNÁ DISTRIBUČNÁ SPOLOČNOSŤ

ARES, s.r.o.,
Banšelova 4,
821 04 Bratislava**MILÉ PANI UČITELKY,
MILÍ NAŠI SLNIEČKARI,**

Ak ste si ešte nestihli objednať Slniečko, môžete tak urobiť teraz. Vyplnenú prihlášku čo najskôr pošlite našej distribučnej firme ARES. S Privátnou novinovou spoločnosťou už nespolupracujeme, firma ARES je v súčasnosti naším výhradným distributérom. Ak sa na odber časopisu Slniečko prihlásite v priebehu školského roka, nemôžeme vám zaručiť, že

späťne dostanete všetky čísla od začiatku ročníka. Aj v tomto období je každá vaša prihláška vítaná. Úspešný začiatok školského roka a veľa radosti so Slniečkom vám želá

redakcia

**Krásne lúče Slniečka
pohladia vás na líčka.
Slniečko má rado deti,
veď aj pre ne stále svieti.**

NATÁLIA STANKOVSKÁ
Bratislava**Umelecký mesačník pre žiakov 1. – 5. ročníka ZŠ 2000 - 2001**

Titul	Periodicita	Cena za jeden výtlačok	Predplatné (žiaci)	Úhrada za jeden výtlačok po odpočítaní 17% odmeny	Počet objednaných výtlačkov	Úhrada za objednané výtlačky (-17%)
SLNIEČKO	10 x	Sk 12,50	Sk 125,-	Sk 103,80 (nad 10 ks)		

Vyplnenú objednávku zašlite distribučnej firme ARES, Banšelova 4, 821 04 Bratislava, číslo telefónu 07/43414665

Meno a priezvisko

Presná adresa školy

V

dňa 2000

